Година II. Timișoara, (Темишвар) 20. Маја 1922. Бр. 13.

ГЛАСНИК

XV.

Црквени, школски и друштвени лист.

Издаје: Архим. Стефан Николић, Еписк. Викар.

Излази 1. 10. и 20. сваког месеца. Уредништво и Администрација у Timișoara, Cetate Piața Unirii Nr. 2. Телефон број 523. (Рукописи се не враћају.)

Уређује Слободан Костић Епарх. бележник.

Службени део.

ИЗВЕШТАЈ

о раду епарх. управе од августа 1919. г. до данас.

В.) Рад епарх. адм. одбора од авг. 1919. до 31. марта 1920

(Свршетак.)

11.) ПОДНЕСЦИ ПОЈЕДИНАЦА.

Уступљена је на решавање ЕАО. у Вел Кикинди молба Мартина Гемајнхарта б. грађ. саветника у Темишвару, да му се изда сведоџба о службовању код епарх. управе ради добијања пропуснице за територијум СХС. — Молбе Симе Поповића епарх. дневничара, да буде уврштен у плаћевне разреде, да му се додели потпора за одело и додатак на скупоћу, уступљене су на решавање Врх. У. О. — Позвате су црквене општине, да дужне своте бившем грађ. саветнику Мартину Гемајнхарту исплате. — Непосредно поднесени утоци Петра Милетића срп. нар. учитеља против рада скупштинске седнице у Срп. Чанаду од 11. I. 1920. године — издати су црквеној општини на извештај.

12.) ИМОВНА МАНИПУЛАЦИЈА. ПРЕДРАЧУНИ.

Узети су на знање предрачуни за 1919. годину црквених општина у Т.-Фабрици, Араду, Мађ. Чанаду, Вел. Св. Миклушу. Одобрени су предрачуни за 1920. годину црквених општина у Вел. Св. Миклушу, Немету, Краљевцу, Тем.-Граду. — Нису одобрени за 1920. годину предрачуни и враћени су на допуну и поправку црквених општина у Нађфали, Торњи, Лукаревцу, Дињашу, Чакову, Д. Љупкови. — Под утоком је предрачун црквене општине у Мађ. Чанаду за 1920. год.

РАЧУНИ.

Одобрени су рачуни црквених општина у Нађлаку за 1917. и 1918. год., Темишвару-Граду за 1915., 1916., 1917. и 1918., Немету за 1918., Фенлаку за 1918., Мађ. Чанаду за 1918., Петровом Селу за 1918. — Нису одобрени рачуни црквених општина у Темишвару-Граду за 1911—1914., Модошу за 1918., Фењу за 1919., Тем.-Фабрици за 1915—1918. — У расправи, односно поновној ревизији и на допуни су рачуни црквених општина у Дињашу за 1913., 1917—1919., Пардању за 1916—1918., Станчеву за 1919., Чакову за 1912—1918., Мехали за 1916—1917., Ђиру 1918., Араду за 1914—1918.

ИНВЕНТУРА.

Прикупљене су допуне инвентара црквено-општинског и школског иметка за 1917. и 1918. год. Прикупљају се допуне инвентарске за 1919. год. — Издата је наредба у ствари вођења редовне инвентуре иметка црквено-општинског. — Решено је још много предмета разне садржине а мање важности.

Неслужбени део.

Недеље и Празници.

Спасов-дан. Еванђ. од Луке, 22., 36—53. У време оно, кад васкрсе Исус из мртвих, стаде сред ученика и рече им: Мир вам. А они уплашивши се помислише, да духа виде. И рече им: Шта сте смућени и зашто такове помисли долазе у срца ваша? Видите руке моје и ноге моје, та ја сам; опипајте ме и видите, та дух нема тела и костију као што мене видите да имам. И ово рекав, показа им руке и ноге. И док они још не вероваху од радости и чуђаху се, рече им: Имате ли што за јело? А они му дадоше комад печене рибе и сећа од пчеле. И узевши, пред њима јеђаше. И рече им: Ово су речи које сам Вам говорио још док сам био с Вама, да треба све да се сврши, што је о мени писано у закону Мојсијеву, у Пророцима и у Псалмима. Тада им отвори ум, да разумеју писмо. И рече им: Тако је писано, и тако требаше Христос да пострада и да васкрсне из мртвих трећи дан и да се проповеда у име Његово покајање и опроштење грехова по свима народима, почевши од Јерусалима. И ви сте сведоци томе. И гле, ја ћу послати обећања Оца мога на вас. Ви дакле седите у граду јерусалимском док се не обучете у силу одозго. И изведе их на поље до Витаније, па подигав руке своје благослови их. И кад их благосиљаше, одступи од њих, и узнесе се на небо. И они му се поклонише и вратише се у Јерусалим с радошћу великом. И беху једнако у цркви, хвалећи и благосиљајући Бога.

Поука. Исус Христос свршивши дело спасења људског, пробавио је после васкрса Свога још четрдесет дана на земљи, да увери ученике а и остале о свему оном, што је у закону о Њему

писано било. И тек после тог времена, Он се узноси славно на небо, да прими венац награде за све оне патње, што је пртрпео на овом свету. Но знајући, да у свету владају непријатељи истине и сваког добра, Он је обећао ученицима својим, да ће им послати Духа Светог, који ће их у свему поучити и помоћу кога ће моћи отклонити све препреке успешног проповедања и делања, да би народи живећи у смислу Његове науке те чистећи стазу живота од сваког порока и зла могли себе спремити за небеско блаженство, те тиме доказали, да знају ценити и поштовати све оне жртве, које су за њих принете. И као што видесте, Христос је путем јада, патњи, исмевања, остављен и презрен од оних, за које је себе жртвовао, свршио страшном смрћу; а умро је страшном смрћу, да доживи данашњу небеску славу, пред којом све земаљске славе падају и тамне. И када све то знате, зар можете и смете због патњи, невоља и ради разних земаљских интереса да одбаците небеско блаженство спремљено за све оне, који у смислу Христове науке живе и делају? Ако можда стојите на раскрсници двоумећи, заваравани сластима земаљским, те хоћете да пођете стазом тих сласти а на штету душа ваших, не заборавите, да без смрти нема васкрса, да без борбе и жртве нема славе ни победе; сетите се, да су сласти и радости овога света привремене а живот небески вечан и, да ћете једном за сва дела морати дати рачуна, те примити награду или казну. Зато по примеру Христа пођите и ви у борбу за идеале и добро света спремни на сва искушења, невоље и јаде. И када вас у тој тешкој животној борби снађу тешки часи, погледајте на небо и сетите се Христа, Његових мука и Његове славе, те поткрепљени новом надом наставите борбу са новом снагом па ћете и ви, издржавши у тој борби до краја, за све привремене патње и невоље овога света примити вечно блаженство, те се удостојити да будете заједно с Христом.

Нацрт градива за предавање историје у српским вероисповедним основн. школама.

(Наставак.)

—

15.) Матија Басараб.

(Mateiu Basarab.)

После смрти Михаја Вићазула како у Мунтенији тако и у Молдавији владали су слаби владари.

У ове време настане се у Мунтенији многи Грци. Ови су били народ трговачког духа, те се за кратко време јако обогатише и касније почеше се мешати и у унутарњу управу војводине.

Да би се војводина ослободила ових прилика, бојери заједно са народом изаберу 1633. год. за војводу Матија Басараба потомка старе породице Басараба.

Исто су тако урадили и бојери из Молдавије 1634. год. изабравши за војводу Василија Лупул-а (Vasil Lupul).

Матија Басараб био је врло побожан. Штитио је прадедовску веру, и док је владао назидао је 40 цркви и манастира. Знаменитији су: „Бисерика Домнеаска“ (Biserica Domneasca) у Трговишту, Епископија у Бузеу (Buzeu) и манастир Арното (Arnoto) у жупанији Валћеа (Valcea).

Основао је многе штампарије и ту су почели штампати прве црквене књиге на румунском језику. До тога доба су књиге црквене биле штампане на словенском језику.

Јако је штитио занатлије и трговце и дозволио је, да се у Мунтенији населе страни трговци.

Матија Басараб био је врло мирољубив, али се ни рата није бојао. Када је приморан био да ратује, био је храбар и издржљив, и борио се у реду својих војника и битку никад није изгубио.

Василије Лупу био је јако обљубљен у Молдавији. И он је био побожан као и Матија. Зидао је многе цркве. Најлепша и најбогатија је црква „Три Јерарха“ у Јаши.

Основао је многе штампарије. И он је примио многе стране трговце и занатлије у своју државу, те је тиме унапредио занатлијство и трговину.

Лупу није био таке мирне природе као Матија. Водио се мишљу да освоји Мунтенију за свога сина Јована.

Због тога је трипут повео војну против Матије, али увек је потучен био.

Најгоре је страдао код општине Финта (Finta) жупанија Домбовица (Dămboviţa). Овом приликом дошао је Василије заједно са Козацима, и мислио је да ће уништити чете Матијине. Али се преварио, јер га је Матија потукао и протерао преко границе Молдавије.

После овог пораза Василије је збачен са престола 1653. год. Заменуо је га бојер Георге (Gheorghe) Стефан (Ştefan). Василије је побегао у Константинопољ. Тамо га затворе и у тамници умре.

Матија Басараб умро је 1654. год. после 21-годишње владавине у Мунтенији.

Сарањен је са великом свечаношћу у манастиру Арното.

За обе војводине корисније би било, да су живиле у добрим и пријатељским односима.

16.) Константин Бранковеану.

(Constantin Brancoveanu.)

Константин Бранковеану дошао је на престо Мунтеније 1688. год., на 34 год. после Матије Басараба и владао је исто толико време.

Неколико година пре доласка му на владавину Турци су потучени били од Германа, и од тог доба почела је Турска опадати.

Германија када је потчинила под своју власт Угарску, тражила је, да се Бранковеану придружи њима. Овај то није хтео, већ је и даље остао веран Турцима.

Због тога су Германи више пута прелазили Карпате и пљачкали Мунтенију. Бранковеану помоћу Турака потуче Германе код Зарништа (Zarnište) поред Брашова.

Касније када је Бранковеану увидео, да Турци опадају, прешао је и он Германима.

Његови непријатељи оптуживали су га турском султану, али се он на то није освртао, већ је гледао да се спасе турског туторства.

У то време Русијом је владао Цар Петар Велики, који је са великом војском пошао на Турску. На његовој страни био је и Бранковеану и молдавски војвода Думитру (Dumitru) Кантемир (Cantemir).

Битка се била код Станилешти (Stanilesti) у жупанији Фалћиу (Fălciu) Бранковеану у овој битци није хтео да учествује ни на једној страни. Али његов генерал Тома Кантакузино (Toma Cantacuzino) са једним одељењем Румуна пређе у помоћ руском цару. Битка се свршила победом турског оружја. Сам Петар умало није допао турског ропства.

После ове битке султан је дочуо за савез између Бранковеануа и Руса и реши се да га уклони са света.

Године 1714. султан пошаље људе по Бранковеануа и ови га са целом породицом као највећег зликовца одведу у Константинопољ. Султан га осуди на смрт, заједно са синовима. Пре него што би се смртна казна извршила, позове га султан к себи и рече му: „Ако ти и твоја деца оставите хришћанску веру и пређете у муслиманску, опростићу вам и нећете бити убијени“. На то Бранковеану одлучно одговори: „Већма волем као хришћанин трпети најтеже казне па и умрети, него жив прећи у муслиманску веру“.

По наредби султановој џелат је прво одсекао главе синовима а на послетку Бранковеану.

(Свршиће се.)

Школа и васпитање.

(Свршетак.)

Васпитање деце у породици остављено је случају.

Наше женске уче ручне радове, брижљиво гаје моду, по где-где, али врло ретко уче и кувати, али о томе како ваља одојчад и децу телесно и душевно образовати, није им предавано. У ствари је најжалосније, што су на овај врло важан задатак и позвани заборавили. Оно што се у овом погледу у вишим разредима основне школе и у средњим школама из хигијене предаје, предузето је у тако малом обиму, да никако не може сврси одговарати. До рата држали су се у нашим градовима зими слободна предавања за одрасле. На овима се о много чему расправљало, али не сећам се, да је и једна истинска и спремна мати стала на подијум и да је будућим а и садањим матерама о неговању одојчади и васпитању деце говорила.

Зар се овака предавања не би могла зими и на селима држати и спремати будуће матере за њихов најозбиљнији задатак? Безусловно је потребно, да се ово питање у календарима и мањим свескама стручно напише, и у народу бесплатно шири.

Незнање и неспремност матере увек се скупо наплатило. Колико је одојчади само зато пропало, што се није знало с њима опходити?

И опет наглашујем, да породица не врши своје дужности око васпитања деце.

На прстима бих могао избројати, колико су ме пута потражили родитељи за време мог двадесетгодишњег рада учитељског и искали извештаја о умном и душевном напредовању њихове деце.

У ову грешку падају и учитељи. Учитељски рад не може а и не сме се ограничити на четири школска зида. Народни учитељ који је заиста одан своме позиву, треба да тражи прилику, да се што више пута састане са родитељима и да их извести о напредовању и понашању школске деце им.

А понајбоље би било, када би учитељ својим посетама у кући родитеља извршио ову дужност, јер те су посете од врло великог утецаја по дечји живот. Родитељи ће из ових посета утврдити, да се учитељ очински заузима и стара за добро и напредак њихове деце и настојаваће, да учитељу у тешком послу му при руци буду. Јер школски рад само тако може бити и по дете и по друштво плодоносан, ако родитељи и породица својски потпомажу наставнике. Ово није велики захтев ни од учитеља, а још мање од родитеља. Родитељима, који љубе своју децу и желе, да их у животу најбољима и најспремнијима виде, не сме тешко пасти сарадња са школом.

Биће случајева, да ће учитељ баш у послу затећи свога ђака и ту ће га на лицу

места похвалити за његову марљивост и послушност. На против десиће се и то, да ће учитељ — гост у том тренутку прекорачити родитељски праг, када се дете због непослушности препире и свађа са родитељем, са светињом својом — јер то треба да су родитељи деци. У овом непријатном случају учитељ ће прекорити дете и позваће га благо, да то у будуће не чини, јер то не само да није лепо, него је у првом реду по њега штетно.

Родитељи се обично онда сете, да дете и васпитати треба за живот, када је оно већ опасном стазом пошло и заразило се.

А како стојимо са друштвом и властима? Као и са родитељима. Данашње од дугогодишњег рата и последица му заражено друштво пуно је неморала и неваљалства и не примећује дечје изгреде па и не устаје против ових. Власти ни пре рата нису чиниле своје ради очувања морала и поштења нејаке деце и подмлатка. Ни на директан позив нису настојавале, да силом одврате децу и млађе од онога, што је отров било по њихово морално васпитање. Наше ноћно играње (кола), бирцузи и друге теревенке, којима су свагда и деца и млађи приступачни — отровни су извори, из којих потиче највеће зло.

Са жалошћу морамо констатовати, да су данас, усљед седмогодишњег крвопролића људске врлине као што су вера, морал, карактерност, међусобно поштовање и љубав и т. д. јако пољуљане. Журно је потребан заједнички рад поменутих фактора, да се окужено друштво из овог тешког зла подигне и подмладак — окружен неваљалством — од пропасти сачува. Ако је икада потребно било, да школа, породица и друштво (власт) здружени, раме уз раме пораде на поправљању данашњега жалоснога и опасног стања, сада је заиста крајње време, да се томе послу приступи.

Владимир Живојнов.

Писма Српкињи Ј. П.

2.

Примио сам твој одговор, у којем ми обећаваш, да ћеш се уз помоћ Божју трудити, да будеш стална у вери и народности својој. Узимам на повољно знање то обећање твоје и надам се, да ћеш заиста озбиљно настојавати, да се утврдиш у тој врлини, без које, веруј ми, нема спасења. То је јасно изражено и у Св. Писму. Сам Христос каже: благо оном, који претрпи до краја (Мат. 10., 22.) а у Откривењу Јованову читамо: буди веран до саме смрти и даћу ти венац живота (2., 10.).

Данас ћу да ти пишем о једној другој врлини, која треба да краси сваког хришћанина а особито младе девојке.

Ако желиш да будеш сретна у животу и нећеш да си на ратној нози са целим светом, мораш да се наоружаш врлином, која се зове к р о т о с т. Врло добро знаш, да не живимо на небу са анђелима него на земљи, међу људима. А ти људи разликују се један од другог не само у лицу, оделу и облику шешира него још више у карактеру, моралу, у добрим и злим навикама. Један је од њих добродушан, други окорелог срца, један је мек као залогај хлеба а други тврд као коштица од брескве; један је суморан и мрачан као ноћ а други ведар као сунчани зрак пролетњега јутра. Међу људима живимо, од којих сваки има извесну дозу страсти: срчбу, завист, суревњивост, гордост и дволичност. Ако дакле немамо у приправности свагда добру порцију кротости, онда ћемо у вечитој борби и гложењу живети.

У овоме погледу слични смо једној великој машини. Ова донекле правилно и глатко врши своју задаћу, ал одједанпут јој зашкрипи час овај час онај точак. Шта ради у овакој прилици машиниста? Ваљда ће од једа да уништи точак или чак и целу машину? Неће! Него ће да кане коју кап уља на осовину точка и одмах ће бити све поново у реду. Ради и ти тако! Ако те ко једи, ако ти виче, ларма, шкрипи око ува, употреби уље кротости и оно ће обуставити трење.

Врлина кротости била је у великом уважењу још код незнабожаца. Грчки мудрац Сократ имао је страшну жену. Ти си већ без сумње слушала о њој, звала се Ксантипа. То беше чудна персона. Сиромах мудрац живео је поред ње као у паклу. Непрестано га је псовала и проклињала. Једном приликом, када није хтела да престане са шкрипутањем, изиђе Сократ пред кућу и седне на клупу. Ну шта се догоди? Отвори се прозор и Ксантипа своме великоме и славноме мужу саспе о врат пун чабар воде, у којој су пре тога судови прани. Па шта мислиш, да ли је плануо мудрац? Не, само рече: „Та гле, за Бога, то сам тек требао и сам да знадем, да после грмљавине киша долази“.

Знаш ли сад већ дете моје, ко је кротак?

Ако се из најмањег узрока надуваш као ћуран, ако због сваке ситнице хучеш и фрчиш, ако сваком приликом показујеш да си „нервозна“, онда немаш у себи врлину кротости.

Напротив ако умеш да се смешкаш, кад би хтела да грмиш, ако милујеш, кад би волела да огребеш или удариш; ако си као огледало мирног, глатког језера, када би хтела да бесниш, онда показујеш, да си увеђана у врлини кротости.

То је она врлина, коју нам Христос примером и речју толико препоручује: Научите се од мене,

јер сам ја кротак и смеран у срцу (Мат. 11., 29.). То је она врлина, коју је он толико пута показао према фарисејима, који му се успротивише, према неуком народу и према неразумним и маловерним апостолима. У тој врлини се упражњавао Он, када је на неправедне увреде и бешчашћења одговарао љубављу и праштањем. „Који не псова, кад га псоваше, не прети кад страда“. (I. Петрова 2., 23.)

Ова врлина је красила и пречисту Дјеву Марију, о којој, и ако је заједно са Христом претрпела изгнанства, душевне болове и бешчашћења, нигде не читамо, да се било кад успротивила, планула или осветила коме.

Зато драго дете моје, ако те родитељи или старији опомену или ти нешто забране — остани кротка! Ако те браћа или сестре једе и драже — остани кротка! Ако ти служавка учини што против твоје воље — остани кротка! Ако си какву ствар склонила па не можеш да ју нађеш — остани кротка! Ако ти је пријатељица обећала, да ће ти доћи у два сата а није дошла ни до пет — остани кротка!

Читао сам о једном светитељу, који је био узор кротости. Кротошћу својом очарао је и задобио свакога па чак и своје противнике. Сваки га је заволео, ко се год дружио с њиме. Једном приликом потражила га је једна госпођа и причала му је сва усплахирена и ван себе, како јој је учињена нека грдна неправда. Бес ју је још више спопао, када је видела, да ју светитељ мирно слуша и неће и сам да плане. „Како? — узвикне она — зар ви немате ни једне речи, којом би осудили такав поступак?“ „Шта желите од мене госпођо? Ваљда хоћете, да за четврт сата изгубим оно мало кротости, до које сам за 18 година тешком муком дошао?“ Ове речи светитељеве умирише раздражену госпођу.

Буди и ти таква, мило дете моје. Завири у срце своје. Је си ли кротка? Држе ли те за такву твоји родитељи, браћа и сестре, познаници, околина? Видиш, кротко створење свако радо има, свако га љуби, нико нема срца да га огорчи. Кротак трпи и ћути, лако прашта, брзо заборавља увреде. Спаситељ вели: Благо кроткима, јер ће наследити земљу, што значи, да ће кротошћу својом свакога задобити и обвезати и да ће та врлина срце њихово толико оплеменити и оснажити, да ће постати способни, да и друге изводе на добар пут.

Ако се буде уверио, да и ти поседујеш ову врлину, од срца ће се радовати твој искрени пријатељ

Јеромонах Софронije.

Трахом (очни жар).

У неким крајевима Баната влада у јачој мери немила очна болест трахом (очни жар). Има места, где скоро сваки десети човек болује од трахома. Није та болест ни нова у нашем народу. Још су наши стари много од ње патили и страдали. 1833. године установљено је н. пр. у другом батаљуну петроварадинске граничарске пуковније, да је од 1238 момака њих 920 од трахома било болесно. Вероватно су војници, који су долазили у додир с француском војском, ту болест у народу раширили, кад су се кућама повратили. Познато је, да је Наполеонова војска у Египту силно од трахома страдала и да је ту болест после у своју домовину пренела и раширила. Ми не можемо тачно ни одредити, колика је штета од те болести по наш народ, јер немамо тачнога броја болесника. Ну то можемо поуздано тврдити, да је овај рат знатно још повећао број трахоматозних. Многи су млади људи сами себи болест у очи преносили, да би се од фронте спасли. Можемо рећи, да од свих болесних 2 од сто сасвим ослепе те сасвим за рад неспособни остају, 25 од сто добију знатно оштећен вид и постају деломично за рад неспособни. Болест је претежно међу сељацима, јер се они слабо умеју и могу од болести чувати. Прека је потреба болест у народу искоренити. Искоренићемо је, ако болесне лечимо, јер су они извор за даљу заразу, а здраве поучимо, да би сваки знао, како болест постаје, како се развија, и како се преноси. Томе нека послуже ови редови.

Трахом је заразна очна болест. Здраво око може се само од трахоматозног трахомом заразити. Нико се није с трахомом родио. Болест не лежи дакле у крви како то неки мисле. Узрочник болести није још установљен. Без сумње су и ту узрок ситне клице, које бактерије зовемо, као и код других заразних болести. Као сигурно можемо тврдити, да се те клице крмељу и сузом болесног ока даље приносе. По чему ће се познати трахом? Већ на први поглед опазимо, да су капци одебљали. Горњи капак се нешто спустио и отвор ока је мањи. Око је поцрвенило, сузи и крмељи. Кад превернемо капак, нећемо видети глатку, танку, ружичасту кожицу, која капак изнутра превлачи (зовемо је спојницом), већ видимо да је одебљана, црвена, сва испуцана, попрскана зрнцима, као икра од рибе. Притиснемо ли та зрнца, лучи се из њих гној.

Таком оку смета светлост и не може слободно да гледа, а болесник осећа као да има песка у оку. Болест може нагло у велике болове да се развија, но кадгод се неосетно, полако без болова развије, ради чега и многи болест запусте. Не остаје болест само на капку. Она прелази и на очну јабучицу. Зато често видимо, да се на јабучици од горе према зеници око прекрило мрежицом. У том стању око и ништа не види и трпи силне болове. Такови болесници проведу недељама у мрачним просторијама, јер им најмања светлост смета.

Од тих раница на зеници као и од мрежице преостају ожиљци, те силно слабе вид, јер не пропуштају светлост кроз зеницу у око, као на пример тамно стакло на прозору.

Кад се временом упала ока стиша, кад оток капка спласне, повине се руб капка, који трепавице

носи, унутра. Место да трепавице напред гледају, оне су повинуте унутра и чешу по зеници. Народ то зове бадље. Бадље изазивају поновну упалу ока, праве поновно ране на зеници и на крају доводе до губитка вида. — Бадље су дакле узрок, да многи од трахома знатно изгуби вид, а многи и ослепи. Трахом траје обично годинама. Зими смета мање него лети. Лети на врућини, кад ратар у прашини ради, када се много зноји, обично се побуни трахом и врло многи баш у најрадније доба бивају за рад неспособни. То је силна економска штета за народ. — Узмите да сваки трахоматозни само десет дана у години за рад неспособан буде. Узмите дневницу само 20 леја, то би износила дангуба грдну своту. Узмите к томе губитак, што они слепи услед трахома не зарађују, и трошак што их друштво издржава, као и мањак у заради оних, чији је вид знатно од трахома ослабио, онда ћете имати слику, колико народ и држава кроз ову болест материјалне штете има.

(Свршиће се.)

ПРИЛОЖНИЦИ СВ. ХРАМОВА НАШИХ.

У Срп. Чанаду приложили су за позлату старих рипида: по 50 леја Стеван Стеванчев и Миладин Цветков, по 20 леја јером. Герман, Равосија Ружић, Ника Влашчић, Брића Милчић, Ника Унчански и Коста Зарић, по 15 леја Милан Зомборац и Стефан Лукин, по 10 леја Александар Зарић, Васа Влашчић, Јоца Дишић, Стеја Дамјанов, Рувим Милчић, Живко Микуљеско, Милан Влашчић, Жива Лукин, Ника Марјануц, Паја Влашчић, Љуба Ружић, Сава Недин, Љуба Унчански, Стефан Дишић, Мирко Живанов, Зарија Влашчић, Нешко Ранков и Вита Павловић, по 5 леја Аксентије Селак, Живко Поповић, Јоца Живић, Живан Живић, Совра Живић, Бранко Боанкован, Душан Бранкован, Сава Ранков, Игња Милчић, Рада Божин, Марицко Галетин, Јоца Галетин, Илија Стојаков, Урош Марјануц, Ђурица Живић, Паја Шувак, Лаза Илијин, Витомир Јуричин, Влада Цвејић, Аксентије Тутор, Миливој Ђуричин, Ника Зарић, Јоца Недељков, Јоца Корнут, Лаза Влашчић, Веља Пајин, Паја Живић, Влада Лазучин, Милан Илијин, Живојко Унчански, Стеван Исаков, Сава Трифунов, Светозар Влашчић, Паја Савин, Дина Думитрашков, Крста Тодић, Јулиана Тошић, Аксентије Белић и Драгомир Дишић.

Приликом забаве пак у корист набавке звона приложише: 200 леја Здравко Влашчић, 50 динара Влада Унчански, 50 леја Ника Живанов, по 40 леја Стеван Стеванчев и Мирна Радин са својим гостима из Вел. Св. Миклуша, 30 леја Ника Унчански, по 10 леја Маринко Живанов и Јохан Кинберг, по 5 леја Светозар Влашчић, Милутин Дишић, Андрија Павлов и Катинка Јулинац.

О нашем листу.

Најновије приложише Гласнику: по 100 леја Управа ман. Златице, Михајло Бурназ из Моноштора и Љубица Пиперски из Темишвара а 50 леја Др. Феодор Тајмер из Бокше-Монтане. Свима приложницима усрдна хвала! Нарочиту похвалу заслужује Љубица Пиперски кројачица, која од своје зараде живи, па је ипак за њу знатном свотом обдарила Гласник.

Белешке.

ОСВЕЋЕЊЕ НОВИХ ЗВОНА У КЕТФЕЉУ. У Недељу 1/14. маја освећена су два нова звона св. храма у Кетфељу, од којих је веће набављено из прилога верних а мање је купила црквена општина. Чин освећења обавио је еписк. викар, који је и св. литургију служио са протонамесником Слободаном Костићем и Миланом Николићем а. п. кетфељске. Еписк. викар поучио је у сходној проповеди многобројни народ, како је дужност сваког доброг хришћанина, да буде чврст и сталан у вери и да му се вера исказује у добрим делима. По подне одржано је вечерње, на које је верне већ звук нових звона позвао. Свештеника кетфељског молимо, да нам достави списак приложника на веће звоно.

ЦРКВЕ И СВЕШТЕНСТВО У ПРАВОСЛ. СРПСКОЈ ПАТРИЈАРШИЈИ. Православна српска црква у краљевини С. Х. С. има 166 манастира, 277 (женских 5) свештеномонаха, 2866 парохија, 436 упражњених парохија, 2457 свештеника, 14 ђакона. Нису наведени подаци за српску цркву изван граница краљевине.

СТАНОВНИШТВО У КРАЉЕВИНИ С. Х. С. ПО ВЕРОИСПОВЕСТИМА. Укупан број становника износи 11,724.915. Од тога је броја 5,529.261 православних, 4,473.877 римокатолика, 41.668 гркокатолика, 216.769 евангелика, 1,379.687 муслимана, 64.098 исраиљћана, 17.351 других конфесија и 2024 безверника.

Хоћемо ли у Београд на венчање?

Еписк. викар обратио се пре три месеца на српског посланика у Букурешту г. Чолак-Антића молбом, да код Његовог Величанства Александра I. краља Срба, Хрвата и Словенаца изради дозволу, да га еписк. викар једном приликом, када на путу за Букурешт или на повратку за Београд поред Темишвара пролази, може на жељезничкој станици

са свештенством и народом српским поздравити и израза дати најсмернијој и најпонизнијој а при том најусрднијој честитци Срба у Румунији на верењу му са румунском принцезом Маријом.

На ту молбу еписк. викар на жалост своју и свију оних, који су о тој молби знања имали, ни до данашњега дана није примио одговора. А пошто се без знања и одобрења Његовог Величанства није усудио замисао и топлу жељу нашу у дело да приведе, то је — обзиром на то, што нам се жељена прилика, да на горњи начин дамо израза нашим добрим жељама поводом верења сад већ неће пружити — дописом од 20. апр./3. маја 1922. бр. 113. умолио кабинетску канцеларију Његовог Величанства, да Његовом Величанству уз саопштење горњег протумачи најпонизније а најсрдачније добре жеље српске православне цркве и српскога народа у краљевини Румунији поводом верења му.

Уједно је умолио кабинетску канцеларију: 1. да се поради на томе, да приликом обављања св. тајне брака еписк. викар са 2 свештеника из румунског дела срп. прав. епархије темишварске буде такође у асистенцији Патријарха односно оног архијереја, који ће св. тајну брака обавити; 2. да се издејствује на надлежном месту, да Срби из краљевине Румуније добију засебан воз са бесплатном вожњом од Жомбоље до Панчева и лађу од Панчева до Београда и право на бесплатан повратак лађом и железницом после венчања у Румунију и 3. да се истима по могућству побрине за стан 3 дана у Београду.

Ова молба предата је лично кабинетској канцеларији у Београду, где су обећали, да ће на исту за најкраће време одговорити.

За случај, да тај одговор до закључења овог броја не приспе, извештавамо наше читаоце за сад о досада учињеном и о томе, да се воде преговори и са префектом темишварским, да нам се даде и од Темишвара до Жомбоље засебан воз са бесплатним или по умереној цени путовањем и да нам се омогући овом приликом прелаз и повратак преко границе без редовне путне исправе, обичном објавом (цертификат). Чим стигне одговор из Београда, до ког времена ће се и преговори са префектом свршити, биће наш народ о резултату брзојавним путем преко свештенства, односно где свештеника нема, преко учитељства извештен.

За сад још толико, да намеравамо поћи за Београд у понедељак 16./29. маја у 1 с. 40 м. по подне. Венчање је 19. маја/1. јуна. Свештеници односно учитељи нека се одмах тачно информишу о томе, колико би њих пошло из њихове општине у случају повољног решења горњих молби у Београд, да узмогну одмах по пријему брзојавног извешћа еписк. викара брзојавом саопштити истоме број пријављених.

ЛИСТАК.

Есеји за удаваче.

(Наставак.)

Жена треба да је најоданији, најбољи пријатељ и најискренији друг свога мужа; а да би ово могла што боље постићи, нека свакога дана настоји, да прикупи себи што више врлина, што више знања, не би ли му се у свему што више могла приближити. Не буде ли могла то постићи сама, било читањем, било опћењем са женскињама, које су интелектуално развијеније од ње, нека се и тога ради обрати своме мужу. Но нека у томе никад не стане на пола пута; нека смело и издржљиво корача напред, па ће се уверити да онај ко много хоће, много и може. Али уз то делање не сме никад занемарити ни један, па ни најсићушнији домаћи посао; јер би тада изазвала разне последице, са којих би мужу још мање вредила но у први мах. Жена никад не треба да се на осетан начин, под којим би патио мужевљи понос, отима о превласт на дому; него нека у томе погледу у своме дому на згодан, вешт, али дозвољен начин прилике удеси тако, да се управо и не зна ко је од њих двојих већи господар; али уз то сваким својим делањем мора мужу доказати, да све оно што она чини, лежи на реално-практичној основи, са које ће се вазда низати добит иза добити; па ће тада муж, уверен да она мудро дела, све што се у кући дешава и сам припустити њој и њеној управи. Постигне ли то, жена никада не треба том својом победом да се хвали, особито пред странима; а најмање у присутности свога мужа; па ће тада доживети, да ће њен муж сам јавно признати да је са њеном управом задовољан. Осети ли жена, да њен муж тежи за разонодом, нека му је по кад и кад призивањем његових пријатеља и знанаца приреди на дому; нека је од тога не задржи помисао, да ће с тога имати више посла, или претерана штедња; јер ће такав муж гоњен својим намерама,

потражити разоноде ван свога дома; а ова често бива од оне домаће не само скупља, него чак и по здравље штетна; а што је најгоре, на тај начин привикне се човек и неосетно на банчење. Најбоље је кад муж разоноде може наћи у друштву своје жене. Сваки човек има по неког пријатеља, за кога га везују тешње везе, са којим дели све што се с њим и око њега збива, коме поверава своје најинтимније намере, са којим претреса све евентуалне догађаје у јавности, у кога налази утехе за своје незгоде и невоље ако га снађу у животу; благо свакоме човеку, који таког пријатеља има у својој жени.

Жена — Мати.

Материнске дужности су тако неисказано тешке, да их само најнежнији њени осећаји према деци јој могу савладати а жуд, да им створи што бољу срећу, снажити, да у том тешком послу не клоне. Деца ће бити срећна тада, ако им мати буде умела створити безбедну и безбрижну будућност; а ово ће постићи, ако их упути на самосталан, раден, штедљив и карактеран живот. При васпитању деце није доста да мати има васпитнога знања; она мора имати и васпитне вештине, да то своје знање на својој деци која су по природи обично неједнака, згодно може применити. Но главно је да јој при том њеном послу, нико из околине не смета. Она треба најстрожије да настоји, да се њене заповести и наредбе према деци јој, од свију оних који су око ње, па и од мужа јој морају респектовати. Само једна, ма и најмања кривица у томе, може да буде од великога замашаја, од последица, које се никад више не могу поправити. Док су деца мала, нека је мати увек уз њих; па и кад одрасту, нека их само у крајњој нужди напушта другима. Дете треба да је за матер светиња; мати која вазда има на уму себе, која у свему, у сваком свом делању води бригу само о своме забављању, о својим уживањима, у опће дакле о самосвојном животу, те на рачун тога пренебрегне своју децу, не заслужује име матере. Така жена не само да не заузима у друштву у коме се креће леп положај, него губи много и у симпатијама и поштовању свога мужа, а касније и своје одрасле деце. Друкчије воле и поштују матер она деца, која су вазда имала пред очима материну љубав и пожртвовност, а друкчије она, која су одрасла под туђом руком, однегована туђом бригом, вазда жељна топле, ненакнадиве материне љубави. У многе деце остале су понеке душевне способности угушене, утрнуле већ у клици својој само зато, што није уз њих било матере, која би у њих те способности изазвала, а касније развила; те су на тај начин оштећена не само та деца, него можда и народ у коме су поникла.

*

Неисказано греше оне матере, које својој мушкој деци, према својој вољи и увиђавности, одређују врсту рада, која ће им послужити као подлога за живот. Мати пре свега мора испитати природу свога мушкога детета, окушати способност његову, па га према томе образовати и спремити за живот. Избор струке у главном најбоље је припустити вољи самога детета; јер често бива да човек целог свог века пати и натеже зато, што је кренуо натуреним путем на рад, који не одговара његовој природи и његовим способностима; а не треба сметнути с ума, да је сваки сталеж леп, само кад је частан; да сваки рад доноси користи, среће и задовољства, само кад се вољно, вредно и поштено обавља. Ко хоће своје дете да образује противно природи његовој, ко силом своје сопствене воље, својих настраних погледа на живот, детету своме натурује способности, којих у њему нема, начиниће од свога детета душевно недоношче, одгурнуће га на пут, на коме ће се у животу често спотицати, док се најпосле не сурва у провалију, из које се неће подићи.

(Наставиће се.)

Љубомир Бесуљ

кројач свештеничког и цивилног одела :-:

препоручује се поштов. публици. Израђује свештеничко одело по пропису а цивилно по најновијим и најмодернијим фазонама. :—:

Стално има на стовариштy најлепших и најфинијих енглеских и других штофова и за мушке и за женске хаљине. :o:

Кројачка радња налази се у згради српског епископског двора темишварског :-:

Браћа Чендеш, Тимишоара. 9511